

**ทัศนคติและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยว
ตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร**
Attitudes and participation of local community at Klong Lat Mayom
Floating Market tourism management, Taling Chan, Bangkok

อุทุมพร เรืองฤทธิ์^{1*}
Uthumporn Rueangrit^{1*}

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง ทัศนคติและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือประชาชนในพื้นที่ตลาดน้ำคลองลัดมะยม จำนวน 400 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่าคนในชุมชนมีทัศนคติต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยมในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านอารมณ์ความรู้สึก และด้านพฤติกรรม อยู่ในระดับมากทั้งสามด้าน โดยพบว่าคนในชุมชนมีทัศนคติทางด้านความรู้มากเป็นอันดับแรก โดยทุกคนมีความรู้ในเรื่องของการกำจัดขยะ การประชาสัมพันธ์ และการอนุรักษ์พันธุ์พืชทรัพยากรในชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม โดยภาพรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนของชุมชน ด้านร่วมกันใช้ประโยชน์ ด้านร่วมติดตามและประเมินผล และด้านร่วมกันทำบำรุงรักษา ตามลำดับ

โดยผลของการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ตลาดน้ำคลองลัดมะยม เป็นตลาดน้ำที่มีระบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่โดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมได้เป็นอย่างดี การจัดการท่องเที่ยวในชุมชนที่ได้นั้นต้องอาศัยคนในชุมชนเข้ามาบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ และเกิดความยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยว

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม การจัดการท่องเที่ยว ชุมชน

Abstract

This research involves attitude and participation of the community at the Tour Khlong Lat Mayom Floating Market, Taling Chan, Bangkok. The research aims to study the attitudes and engagement of the community towards

¹ สาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี 72130

¹ Department of Tourism and Hotel, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Supanburi Campus 72130, Thailand

* Corresponding author. E-mail: uthumporn.r@rmutsb.ac.th

the tourist market Klong Lat Mayom. The sample used in this research was that people in the market Klong Lat Mayom 400 by the instruments used in this research were are the statistics used in data analysis were percentage, mean and deviation standard.

The research found that people in the community had habits Khlong Lat Mayom Floating Market Tour in three aspects, including knowledge of emotions and behavior at a high level on three sides. It was found that while people having the attitude that was ranked by all there were to know about garbage disposal, Public relations Restoration and conservation of resources in the community, and the involvement of the community towards tourism management Khlong Lat Mayom Floating Market. The overall priority was a large extent. When you consider that people in the community participating in the implementation of the community. The mutual benefit the joint monitoring and evaluation and jointly maintained respectively.

The results of the study showed that. Khlong Lat Mayom Floating Market Floating was a management system by the tourism community to participate as well, management in a great community that relies on the community to manage to achieve management quality, and sustainability in tourism.

Keywords: participation, tourism management, community

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่นารายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก ตลอดจนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศจากการสรุปสถานการณ์ทางด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2558 ของกรมการท่องเที่ยวพบว่า มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยถึง 29.88 ล้านคน ซึ่งสามารถนำเงินตราเข้าประเทศได้ถึง 1.4 ล้านล้านบาท โดยมากกว่าปี พ.ศ. 2557 ถึง 2.7 พันล้านบาท (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2551) จากสถิติดังกล่าวถือเป็นแนวโน้มที่ดีในการขยายตัวและเติบโตทางด้านการท่องเที่ยวหลังจากที่ภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาความไม่สงบในหลายปีที่ผ่านมาจึงทำให้การท่องเที่ยวค่อนข้างซบเซาอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งจากนี้ไปการท่องเที่ยวของประเทศไทยน่าจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น

จากเดิมประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความได้เปรียบทางด้านภูมิศาสตร์ ด้วยความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางด้านประวัติศาสตร์ และด้านศิลปวัฒนธรรม จึงส่งผลให้ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่เป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งสำหรับนักเดินทาง การสนับสนุนและส่งเสริมทางด้านการท่องเที่ยวที่มีมากขึ้นจากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน ตลอดจนประชาชนในท้องถิ่น จึงส่งผลให้ชุมชนแต่ละแห่งเริ่มให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว โดยที่ชุมชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภายในชุมชนเพิ่มขึ้น จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 จะเห็นว่ามีกำหนดกรอบแนวคิดในการวางแผนที่สำคัญไว้ว่าคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม และการพัฒนาสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เพื่อให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดังนั้นการให้

ความสำคัญกับชุมชนในการเข้ามาบริหารจัดการชุมชนด้วยตนเองนั้น จะส่งผลให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และแหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนจะยังคงอยู่ต่อไปอย่างยั่งยืน

ตลาดน้ำคลองลัดมะยม เป็นตลาดน้ำที่มีระบบการบริหารจัดการทางด้านการท่องเที่ยวที่ดี ด้วยการได้รับรางวัล “ชุมชนท่องเที่ยวดีเด่นในปี พ.ศ. 2550” จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และในปี 2554 ได้รับรางวัลรางวัลชมเชยการบริหารจัดการน้ำโดยชุมชนตามแนวพระราชดำริ จากสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) กระทรวงวิทยาศาสตร์ จากรางวัลที่ได้รับมานี้จึงทำให้ชุมชนคลองลัดมะยมกลายเป็นชุมชนต้นแบบในเรื่องของการบริหารจัดการตนเองที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่ง ชุมชนคลองลัดมะยมนี้ออกตั้งขึ้นเมื่อเดือนพฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2547 เป็นตลาดน้ำที่เกิดจากรวมตัวกันของคนในชุมชนริมคลอง ซึ่งประกอบด้วย ชุมชนบางระมาด ชุมชนบ้านไทรและชุมชนวัดจำปา โดยชุมชนทั้งสามนี้อาศัยน้ำจากคลองในการอุปโภค บริโภคและการเดินทางในอดีต ชุมชนคลองลัดมะยมแห่งนี้ถือได้ว่าเป็นชุมชนที่มีสวนเครื่องดมยาที่ใหญ่ที่สุดของกรุงเทพมหานคร ต่อมา นายชวน ชูจันทร์ เห็นว่าเพื่อให้ชุมชนได้มีแหล่งจำหน่ายสินค้าที่ผลิตขึ้นมาเอง จึงได้ชักชวนคนในชุมชนนำผัก ผลไม้ มาขายและมุ่งหวังว่าตลาดน้ำแห่งนี้ จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้คนในชุมชนได้เห็นคุณค่าและความสำคัญ ตลอดจนต้องการให้ชุมชนได้นำเสนอกิจกรรมของชุมชน เช่น กิจกรรมนั่งเรือชมวิถีชีวิตริมคลอง ชมสวนสมุนไพรกล้วยไม้ การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของชุมชน นอกจากนี้ในชุมชนยังมีกิจกรรมทางการ

ท่องเที่ยวอื่นๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในตลาดน้ำคลองลัดมะยม เช่น นั่งเรือพายไหว้พระชมพิพิธภัณฑสถานเรือจำลอง เรียนรู้การผลิตปุ๋ยน้ำหมักการอนุรักษ์ดินและน้ำด้วยหญ้าแฝก ด้วยเหตุนี้ตลาดคลองลัดมะยมจึงเป็นตลาดน้ำใกล้กรุงเทพมหานครที่มีความพร้อมในหลายด้าน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการบริหารจัดการ และช่วยกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

ดังนั้นการศึกษาเรื่องทัศนคติและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร นั้น เพื่อเป็นการศึกษาถึงทัศนคติของคนในชุมชนที่มีต่อการบริหารจัดการของชุมชนในปัจจุบันว่าคนในชุมชนรับรู้หรือเข้าใจมากน้อยแค่ไหน และศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนสามารถช่วยเหลือตนเองจากความร่วมมือกันของคนในชุมชนให้ตลาดน้ำคลองลัดมะยมนี้อยู่ต่อไปได้อย่างยั่งยืน ตลอดจนหน่วยงานหรือชุมชนอื่นสามารถนำงานวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการท่องเที่ยว โดยชุมชนมีส่วนร่วมในชุมชนของตนเองได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของคนในชุมชนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม

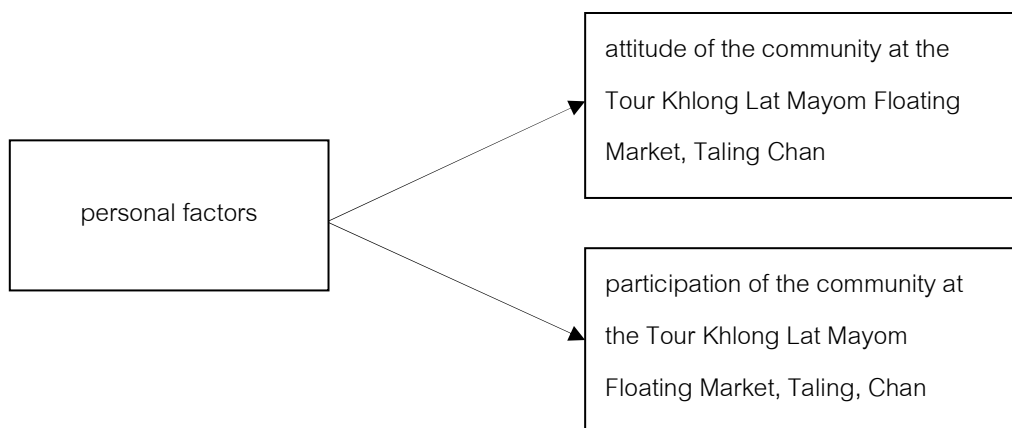


Figure 1 The scope of the study.

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในงานวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างออกเป็น ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรในแขวงบางระมาด เขตตลิ่งชันกรุงเทพมหานคร โดยมีจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในแขวงบางระมาด จำนวน 19,430 คน จำนวนทั้งสิ้น 7,662 ครัวเรือน (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2558)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดจากจำนวนประชากรในแขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการศึกษานี้ใช้ตารางสำเร็จรูปโดยใช้สูตร Taro Yamane (ธานีพร, 2548) คำนวณหาจำนวนตัวอย่างของประชากร (n) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 391.89 คน หรือ 392 คน โดยผู้วิจัยจะกำหนดกลุ่ม

ตัวอย่างในครั้งนี้นี้จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามด้านสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยเพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ใช้แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามด้านทัศนคติของคนในชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยแบ่งเป็น 3 หัวข้อหลัก คือ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ลักษณะของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยแบ่งเป็น 6 หัวข้อหลักคือการวางแผน การร่วมกันปฏิบัติตามแผน การร่วมกันใช้ประโยชน์ การร่วมติดตามและประเมินผล และการร่วมทำนุบำรุงรักษา แบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามด้านข้อเสนอแนะ ใช้แบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (open ended) มีจำนวน 1 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบสอบถามที่เสร็จสมบูรณ์ไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ชุด ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2558 ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2559

2. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยการนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ผลและนำเสนอผลการศึกษาตามลำดับดังนี้

จาก (Table 1) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า เป็นเพศหญิงจำนวน 234 คน

คิดเป็นร้อยละ 58.50 และเป็นเพศชายจำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50 ตามลำดับ

อายุ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ อายุ 36-45 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33 รองลงมา อยู่ในช่วงอายุ 46-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.75 และช่วงอายุ 25-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.75 ตามลำดับ

อาชีพ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 47.25 รองลงมา คือ อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 33.00 อาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 13.25 และอื่นๆ ได้แก่ ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 6.50 ตามลำดับ

ระดับรายได้ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ 15,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 51.25 รองลงมา มีรายได้ 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.25 มีรายได้ 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.00 และมีรายได้ที่ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.50 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 45.50 รองลงมา คือ ปวช./ปวส. คิดเป็นร้อยละ 23.25 สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 16.25 และต่ำกว่ามัธยม คิดเป็นร้อยละ 15.00 ตามลำดับ

ผลการศึกษาทัศนคติของคนในชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมสามารถสรุปได้ดัง (Table 2)

Table 1 Numbers and percentage of demography.

demographic data	number	percents
sex		
male	166	41.50
female	234	58.50
total	400	100
age		
less than 25 years old	7	1.75
25-35 years	87	21.75
36-45 years	132	33.00
46-55 years	91	22.75
over 56 years	83	20.75
total	400	100
career		
agriculturists	53	13.25
government service/ state enterprise	132	33.00
trade	189	47.25
others	26	6.50
total	400	100
income		
less than 5,000 baths	6	1.50
5,001-10,000 baths	28	7.00
10,001-15,000 baths	161	40.25
over 15,001 baths	205	51.25
total	400	100
education		
pre-secondary school	60	15.00
vocational level	93	23.25
bachelor degree level	182	45.50
post-graduate	65	16.25
total	400	100

Table 2 Average and deviation of the attitude of the community at the Tour Khlong Lat Mayom Floating Market, Taling Chan, Bangkok.

attitude of the community at the Tour Khlong Lat Mayom Floating Market, Taling Chan, Bangkok	$\bar{x}$	S.D.	results
knowledge	3.96	0.45	high
emotion and felling	3.86	0.46	high
behavior	3.78	0.44	high
total	3.87	0.33	high

จาก (Table 2) พบว่าทัศนคติของคนในชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับสำคัญมาก ($\bar{x}$ =3.87, S.D.=0.33) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเป็นรายด้านพบว่า องค์ประกอบด้านความรู้อยู่ในระดับสำคัญมาก ($\bar{x}$ =3.96, S.D.=0.45) รองลงมาคือ องค์ประกอบด้านอารมณ์อยู่ในระดับสำคัญมาก ($\bar{x}$ =3.86, S.D.=0.46) และองค์ประกอบด้านพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.78, S.D.=0.44) ตามลำดับ

ผลการศึกษามีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมสามารถสรุปได้ดัง (Table 3)

จาก (Table 3) พบว่าการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับสำคัญมาก ($\bar{x}$ =3.68, S.D.=0.47) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเป็นรายด้าน

พบว่าด้านการร่วมทำนุบำรุงรักษา อยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{x}$ =3.95, S.D.=0.56) ด้านการร่วมกันใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{x}$ =3.75, S.D.=0.56) ด้านการร่วมกันติดตามผล และประเมินผล อยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{x}$ =3.59, S.D.=0.64) ด้านการร่วมกันปฏิบัติตามแผน อยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{x}$ =3.56, S.D.=0.65) และด้านการวางแผน อยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง ($\bar{x}$ =3.49, S.D.=0.73) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สำหรับข้อคำถามที่เป็นปลายเปิด ข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1. ภาครัฐควรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ มีค่าความถี่อยู่ที่ 8
2. ต้องการให้จัดรณรงค์เรื่องการทิ้งขยะ มีค่าความถี่อยู่ที่ 4

Table 3 Average and deviation of the participation of the community at the Tour Khlong Lat Mayom Floating Market, Taling Chan, Bangkok.

participation of the community at the Tour Khlong Lat Mayom Floating Market, Taling Chan, Bangkok	$\bar{x}$	S.D.	results
planing	3.49	0.73	medium
operation	3.56	0.65	high
using	3.75	0.56	high
follow up and evaluation	3.59	0.64	high
maintenance	3.95	0.56	high
total	3.68	0.47	high

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ว่าทัศนคติของคนในชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยทำการศึกษาใน 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบทางด้านความรู้ องค์ประกอบทางด้านอารมณ์/ความรู้สึก และองค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม ตามแนวคิดทฤษฎีของ Schermerhorn (แพรวาทร, 2552 อ้างถึงใน Schermerhorn, 2000) พบว่าคนในชุมชนมีทัศนคติต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม ในภาพรวมอยู่ในระดับความสำคัญมาก และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า คนในชุมชนมีทัศนคติทางด้านความรู้ ด้านอารมณ์/ความรู้สึก และด้านพฤติกรรม อยู่ในระดับมากตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนริขณ์ (2555) พบว่าทัศนคติของคนในชุมชนที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษาเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก และเมื่อศึกษาในรายด้านพบว่าคนในชุมชนมีทัศนคติต่อองค์ประกอบ

ทางด้านความรู้ องค์ประกอบทางด้านอารมณ์/ความรู้สึก และองค์ประกอบทางด้านพฤติกรรมเหมือนกัน

ทัศนคติของคนในชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร จะพบว่าคนในชุมชนมีทัศนคติด้านความรู้อยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ เนื่องจากตลาดน้ำคลองลัดมะยมเป็นตลาดน้ำที่เกิดขึ้นโดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ผู้นำชุมชนมีการให้ความรู้แก่คนในชุมชน และสอนให้เรียนรู้ที่จะใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างรู้คุณค่า ควบคู่ไปกับการส่งเสริมและอนุรักษ์ให้คนในชุมชนเห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและลำคลอง โดยมีการจัดเจ้าหน้าที่ผลัดเปลี่ยนดูแล ดังนั้นจะเห็นว่าการที่คนในชุมชนได้เรียนรู้ เข้าใจ และเห็นถึงความสำคัญ ของทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่ชุมชน ย่อมทำให้คนในชุมชนเกิดองค์ความรู้ เรียนรู้และเข้าใจถึงวิธีการในการอนุรักษ์สิ่งที่มีอยู่ในชุมชน ด้วยชุมชน และคนในชุมชน

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้านของการมีส่วนร่วมพบว่าด้านร่วมกันปฏิบัติตาม ด้านร่วมกันใช้ประโยชน์ ด้านร่วมติดตามและประเมินผล และด้านทำนุบำรุงรักษา อยู่ในความสำคัญระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนรวิชัย (2555) ผลการวิจัยด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมีความสำคัญมากเช่นกัน

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนคลองลัดมะยมนั้นถือว่าคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทั้ง 5 คือ ด้านการวางแผน ด้านการร่วมกันปฏิบัติตาม ด้านการร่วมกันใช้ประโยชน์ ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล และเพิ่มเติมในด้านการทำนุบำรุงรักษา เนื่องจากการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยชุมชนเข้ามามีบทบาท ชุมชนเป็นเจ้าของ ชุมชนเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการจะทำให้เกิดความยั่งยืนในพื้นที่เพราะคนในชุมชนได้รับประโยชน์ร่วมกัน (พยอม, 2549) และผลการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียดจะพบว่า ด้านการทำนุบำรุงรักษาอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ เนื่องจากคนในชุมชนทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงรักษาทรัพยากรที่มีของชุมชน ทั้งในเรื่องของสิ่งแวดล้อม ชะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในคลองลัดมะยม เนื่องจากชุมชนใช้ประโยชน์จากพื้นที่ดังกล่าว และเรียนรู้ว่า หากทรัพยากรที่มีอยู่นั้นเสื่อมโทรม ก็จะทำให้ผลกระทบต่อคนในชุมชนด้วยเช่นกัน

สรุป

สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1) พบว่าทัศนคติที่มีผลต่อชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยมมากที่สุด คือ ด้านองค์ความรู้ โดยพบว่าคนในชุมชนมีความรู้ในเรื่องการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูลต่างๆ ที่เกิดจากการท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมา คือ มีความรู้ในเรื่องของการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และสุดท้ายคือมีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในตลาดน้ำคลองลัดมะยม เนื่องจากตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการบริหารจัดการทางการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน ดังนั้นคนในชุมชนจึงมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว โดยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวและเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น

2) พบว่าในด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยมนั้นพบว่า ด้านการวางแผน ด้านการร่วมกันปฏิบัติตามแผน ด้านการร่วมใช้ประโยชน์ ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล และด้านการร่วมทำนุบำรุงรักษา ในภาพรวมอยู่ในความสำคัญระดับมาก โดยการมีส่วนร่วมด้านการร่วมทำนุบำรุงรักษา มีความสำคัญอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดที่ทำการศึกษพบว่า คนในชุมชนมีส่วนร่วมในเรื่องการอนุรักษ์ลำคลองที่อาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวเป็นอันดับแรก รองลงมา

คือ การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวภายในตลาดน้ำคลองลัดมะยม และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการดูแลและบำรุงรักษาสีงแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวตามลำดับนั้นหมายความว่า คนในชุมชนมีส่วนร่วมในด้านการร่วมกันทำนุบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมในตลาดน้ำคลองลัดมะยมมากกว่าด้านอื่นๆ อาจเนื่องมาจากชุมชนเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรในบริเวณนั้น และหากไม่มีการช่วยกันดูแลรักษา ย่อมทำให้เกิดความเสื่อมโทรมอาชีพหรือรายได้ที่เคยได้หรือเคยทำก็จะลดน้อยลงเนื่องจากไม่มีนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

1. ตลาดน้ำคลองลัดมะยมเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่ มีกิจกรรมที่หลากหลายและมีความน่าสนใจที่จะสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวได้ แต่คนในชุมชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และเห็นถึงความสำคัญของการทำการประชาสัมพันธ์ ซึ่งการประชาสัมพันธ์ที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นการประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปากหรือการบอกต่อนั่นเอง ซึ่งทำให้เห็นผลที่ค่อนข้างช้าและไม่ชัดเจน ดังนั้นในชุมชนควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อรูปแบบอื่นๆ ให้มีความหลากหลายมากขึ้นซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้าไปช่วยเหลือ

2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพและยกระดับมาตรฐานของคนในชุมชน ตลาดน้ำคลองลัดมะยมทำให้คนในชุมชนได้มีอาชีพ และยกระดับมาตรฐานของคนในชุมชนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจที่ทำให้

นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมช่วยในการสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน คนในชุมชนจึงได้มีอาชีพพ่อค้าแม่ค้าเป็นหลัก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชนในการแนะนำหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น แม้ผู้นำชุมชนหรือคนในชุมชนเองจะมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการทางด้านการท่องเที่ยวอยู่มากแล้วก็ตาม แต่หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปให้ความรู้ยอมทำให้ชุมชนมีการจัดการทางการท่องเที่ยวได้ด้วยตัวเองที่มีคุณภาพมากขึ้นจากเดิม และยังเป็นการสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนได้เป็นอย่างดี

3. จากการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนทั้ง 5 ด้านนั้น พบว่า ด้านการวางแผน คนในชุมชนยังไม่ค่อยเข้าไปมามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเท่าที่ควรนัก ดังนั้นในการจัดประชุมของชุมชนควรให้คนในชุมชนหรือตัวแทนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุม เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัญหาและสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อที่ทุกฝ่ายจะได้มีส่วนร่วมช่วยในการวางแผน และเตรียมการรับมือกับปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน อีกทั้งทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวมากขึ้น เพื่อที่จะได้ให้คนในชุมชนช่วยกันคิดและร่วมกันวางแผนเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวได้มีการพัฒนายิ่งขึ้น

4. การประชุมทุกครั้งทุกคนจะต้องมีสิทธิ์ในการโต้แย้งหรือแสดงความคิดเห็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อที่จะได้นำมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. ควรให้ทุกคนมีการร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยคนในชุมชนต้องมีส่วนร่วมทุกคน

เพราะเมื่อเกิดผลกระทบทุกคนจะได้มีส่วนร่วมช่วยกันแก้ไขปัญหา

6. คนในชุมชนทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการติดตามโครงการเกี่ยวกับกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้ทุกคนได้รับรู้และเรียนรู้เพื่อที่จะได้พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ดีขึ้น

7. คนในชุมชนต้องช่วยกันดูแลบำรุงรักษาสีวล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ทุกคนในชุมชนควรมีจิตสำนึกและตระหนักถึงความสำคัญที่จะดูแลรักษาและมีความห่วงแหนทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวของตนเอง เพื่อที่จะทำให้นักท่องเที่ยวมาใช้บริการแล้วเกิดความประทับใจและกลับมาใช้บริการอีกครั้ง

8. ในเรื่องของการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูลต่างๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว ทางตลาดควรมีถังขยะให้เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังตลาดน้ำและให้เพียงพอกับร้านค้าภายในตลาดน้ำ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดน้ำคลองลัดมะยม หรือจะทำการศึกษาในพื้นที่อื่นๆ

2. ควรมีการศึกษาในเรื่อง ผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม หรือในพื้นที่อื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2551. ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยว (2550-2554). การท่องเที่ยว, กรุงเทพฯ.
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. 2558. ระบบสถิติทางทะเบียนจำนวนประชากรในแขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร.

ธานินทร์ ศิลปจารุ. 2548. คู่มือการวิจัยและวิเคราะห์หาข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS. นิดาการพิมพ์, กรุงเทพฯ.

นริขญ์ การึกสม. 2555. การศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์กรณีศึกษาเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. ปรินญาณพนธ์บริหารธุรกิจบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขตปราชญ์บุรี, ปราชญ์บุรี.

พยอม ธรรมบุตร. 2549. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่น. สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

แพรวภัทร ยอดแก้ว. 2552. ทศนคติหรือเจตคติ. (ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล: <https://www.gotoknow.org/posts/280647> (7 พฤศจิกายน 2558).